

A találkozóra Aszódról, Békéscsabáról, Bonyhádról, Budapestről, —a Deák térről és a Fisorból— és Nyíregyházáról érkeztek kórusok és szerepeltek szép sikerrel a vendéglátó Berzsényi Líceummal közösen a szombat esti gálahangversenyen. Kedves színfoltja volt a szombat délutáni „gyorstanulási verseny”, amelyen Gárdonyi Zoltán 12. zsoltár szavaira írott kétszólamú művét kellett 30 perces tanulás után minden kórusnak megszólaltatni.

A nagyon jó hangulatú, színvonalas találkozó biztosan sok segítséget jelent a nehéz helyzetben lévő középiskolai kórusmozgalomnak. Köszönet a szervezőknek, a vendéglátóknak és az anyagi háttérrel biztosító Evangelikus Egyház országos vezetőinek.

Kende Guszta, az Evangelikus Egyház Zenei Bizottságának elnöke

In memoriam Gáncs Aladár

(Székesfehérvár, 1925. május 4. – Budapest, 2009. december 17.)

Kottákat lapozgatok. Gáncs Péter püspökömtől kaptam őket Aladár bácsi hagyatékából mint Aladár bácsi utóda a fasori orgonánál. Peters-féle Bach-kötetek, mind a kilenc, némelyik több példányban is, Pachelbel, Sweelinck, Frescobaldi, Buxtehude, más régi német mesterek, de Franck is, meg zongorakották, Beethoven, Chopin. Legtöbbjük szakadt, némelyik rongyos is. Összekeveredett lapokat illeszték a helyükre, és közben ámulok. Aladár bácsi mindezt tényleg végigjátszotta. Ujjrendek, kötőívek, regisztrációk, megjegyzések Zalánfytól. Beírt korálszövegek. A darabok előtt sokszor idézetek zenei lexikonokból, Spittától.

Egy egyházzenesz-lelkész hagyatéka. A tulajdonosi bejegyzések között váltakozik a magister Verbi Domini a főorgonáséval. Melyik lehetett előbbrevaló? Nem kérdés: így, együtt.

A beírt regisztrációk tanúskodnak Aladár bácsi életének helyszíneiről. A nyír-egyházi orgona regisztrációit követik a fasori orgona bejegyzései. De nem ez a végső állomás: az aktív nyugdíjaskorról egy újabb, még egész jó állapotú 5. kötet Orgelbüchlein-korálelőjátékainak Deák-téri regisztrációi szólnak. Sokszor Trajtlér Gábor regisztrációinak átvételei: ez így jó. De másutt is ez az alázatos odafigyelés. Lemezhallgatások alatt megtalált megoldások: Walcha lemezén ez szól. És újabb meglepetések: egy Koopman-féle regisztráció. Aladár bácsi természetesen az orgonareform-mozgalom híve volt, a síplevágós-korszak orgonása. Sok évvel ezelőtti emlékem egy fóti kántorképzős előadásáról megőrizte a Salicional értelmetlenségéről való gondolatait. De Aladár bácsi még idős korában is nyitott volt a friss látásra, az új eredményekre, legyen az a romantika korának újrafelfedezése, vagy a barokk zene újabb megközelítése. A gondolati merevség rossz értelmében nem volt dogmatikus — miközben

éppen hogy az volt: szilárd alap volt neki Luther teológiája és Bach zenéje-teológiája. És ez az alap láthatólag mindent fel tudott venni magára. Megváltoztatni semmi újdonság nem változtatta meg, ám gazdagította — és nyilvánvaló: soha nem mondott neki ellent.

Mindez persze csak egy olvasata az életműnek. És mennyi minden lehet még: a családé, énekkarának tagjaié, lelki cikk-szösszeneteinek olvasóié, előadásainak hallgatóié, a híveké, akik nem csak az orgonánál hallották Aladár bácsi hitvallását, de a szószékről is. Magam gyermekként a fasori templomban először orgonajátékán nőttem fel, majd később, középiskolás koromban az orgonapadon helyettesítettem őt, amikor prédikált. És micsoda prédikációk voltak azok! Gondolatgazdagok és mégis összefogottak, szórakoztatóak — mily nagy szó! —, egyszersmind megvilágító erejűek. Néhány hasonlatára, gondolatmenetére több mint húsz év távolából is emlékszem. Még hanghordozása is itt cseng a fülemben: a bűn olyan, mint a wc-papír, az ember csak egy kicsit szeretne tépni belőle, erre jön az egész guriga... És a közös szolgálatok végén, trolira várva, vagy később, kőbányai otthonában vendégeként ismét csak Bach, északnémet orgonák, diszpozíciók, hosszú órákon át. És én tanulhattam a principális és fuvolakar felépítéséről, a csúszkaláda szerkezetéről, ő pedig szívesen hallgott régi orgonák új restaurálásáról vagy romantikus nyelvregiszterekről.

Nem tudom, van-e Schnitger-orgona a mennyországban. De azt tudom, hogy ének van, hogy korál van. És azt is tudom, hogy Aladár bácsi ott van, mindenek előtt szeretett Jézusánál.

Gálos Miklós

(A temetési szertartás 2010. január 9-én volt a kelenföldi evangélikus templomban. Igét hirdetett Harmati Béla nyugalmazott evangélikus püspök. A felelős szerk.)

*Gáncs Aladár
a nyíregyházi
evangélikus
templom
karzatán.
(Archív fotó.)*